

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 201

van **STEFAAN SINTOBIN**

datum: 14 december 2022

aan **JO BROUNS**

VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

Innovatieve landbouwmachines - Problemen bij aankoop

Op sociale media uitten verschillende landbouwers onlangs hun ongenoegen over het feit dat men voor bepaalde (innovatieve) landbouwmachines te veel naar het (verre) buitenland moet kijken, en men die hier in de buurt niet kan vinden. Zo lezen we onder andere volgende zaken: "Wil ik aan *pasture cropping* doen, maar zonder een beest van een tractor te gebruiken, dan moet ik in Zuid-Afrika zijn voor een goede zaaimachine" en "Heb ook ooit eens zitten zoeken naar mini-dorser. Alleen in China te vinden."

1. Werd deze problematiek door meerdere landbouwers en landbouworganisaties ook al aangekaart bij de minister? Hoe kijkt de minister er zelf naar? Vindt hij dat er in Vlaanderen al genoeg mogelijkheden tot aankoop van landbouwmachines zijn, of dat er nog mogelijkheden zijn om het aanbod aan machines uit te breiden en innovatiever te maken?
2. Waaraan valt dit probleem volgens de minister te wijten? Acht hij het opportuun om te proberen hier verandering in te brengen? Op welke manier zal hij dit trachten te doen?

**Vlaams
Parlement**

ANTWOORD

op vraag nr. 201 van 14 december 2022

van **STEFAN SINTOBIN**

1. De problematiek werd nog niet aangekaart bij de minister. De ervaring van mijn administratie is dat er in Vlaanderen een goed aanbod is voor de aankoop van landbouwmachines. Vlaamse constructiebedrijven, oorspronkelijk vaak ontstaan als kleine smidsen, zijn in de loop van de jaren zo ontwikkeld dat ze wereldtop zijn en wereldwijd hun landbouwmachines verspreiden. Bovendien zijn deze gespecialiseerde bedrijven aan de achterdeur gelegen van de Vlaamse landbouwers en maken ze machines op maat.

Er is wel een tendens naar meer grootschalige machines. Voor de akkerbouw is de marktontwikkeling tot nu toe zo dat nieuwe machines vooral aangeschaft worden door grote akkerbouwbedrijven en loonwerkers. Kleinere bedrijven werken vaak met loonwerkers of investeren in tweedehandsmateriaal.

Voor de tuinbouw, sierteelt/boomkwekerij wordt er veel maatwerk aangeboden van Vlaamse (en Nederlandse) mechanisatiebedrijven die deels in eigen ontwikkelingen investeren op basis van vragen vanuit de praktijk.

In de fruitsector wordt gewerkt met 'smallere' machines en mini-tractoren die inzetbaar zijn op de smalle stroken tussen de fruitbomenrijen. Er zijn geen signalen opgevangen over problemen om aan lokaal aangepaste machines te geraken.

Wel ervaren we dat bij een aantal bedrijven die relatief kleinere oppervlaktes bewerken, o.a. CSA/korte keten, de aangeboden machines als erg duur worden gepercipieerd, waardoor het voor die bedrijven vaak een stuk goedkoper en dus economische interessanter is om zelf machines aan te passen aan de eigen specifieke bedrijfsvoering. Concreet voor 'pasture cropping', waarbij het gaat om een innovatieve techniek, is er voorlopig een beperkt lokaal aanbod.

De machines vermeld in de vraagstelling (mini dorsmachine, kleine direct-inzaaimachine) zijn kleine versies van machines die in grotere vorm vaak gebruikt worden in de Vlaamse landbouwpraktijk en makkelijker commercieel beschikbaar zijn.

2. De machinehandel volgt de marktevoluties: bij een grotere vraag naar een specifiek type machine dat nog niet beschikbaar is, zullen stappen worden gezet door fabrikanten om aan die vraag te voldoen.
Ook het aanbod door loonwerkers speelt dynamisch in op de vraag van de landbouwers. Wanneer loonwerkers merken dat er in hun klantenbestand veel vraag is richting een specifieke machine, zullen zij een aankoop overwegen.

Ik wil vanuit mijn bevoegdheden als minister van landbouw en innovatie het ter beschikbaar komen van landbouwmachines ondersteunen ongeacht de (grootte van de) doelgroep. Landbouwers die op korte termijn specifieke innovatieve machines en/of technieken willen inzetten, kunnen hiervoor ondersteuning krijgen via steunmaatregelen zoals steun voor VLIF innovatieve investeringen en steun voor het toepassen van ecoregelingen in het GLB 2023-2027 (zoals de ecoregeling precisielandbouw 1.0 voor het toepassen van precisielandbouw op bedrijfsniveau door toediening van korrelmeststoffen en/of gewasbeschermingsmiddelen via (RTK)-GPS-

aangestuurde machines precisie-GPS technologie en de ecoregeling precisielandbouw 2.0 die inzet op plaatsspecifieke bekalking).

Er kan voor gekozen worden een marktklare machine aan te kopen, maar er kan ook gebruik gemaakt worden van de diensten van een groot aantal mechanisatiebedrijven in Vlaanderen die machines op maat bouwen, eventueel bijgestaan of in samenwerking met het ILVO Living Lab Agrifood Technology (<https://www.agrifoodtechnology.be/nl/>). Het ILVO Living Lab Agrifood Technology werkt continu aan de ontwikkeling van innovatieve technologieën voor de Vlaamse land- en tuinbouw in nauwe samenwerking met constructeurs, tech-bedrijven en land- en tuinbouwers.

De oproepen tot het indienen van projectvoorstellen voor operationele groepen binnen het Europees Innovatiepartnerschap (EIP) bieden kansen voor financiële ondersteuning van landbouwers om samen met kennisinstellingen en machinefabrikanten aan de slag te gaan om innovatieve landbouwmachines te ontwikkelen. Vermeldenswaardig zijn het net afgelopen EIP-project 'Van bricoleur naar constructeur: professionalisering van zelfbouwmechanisatie in Vlaanderen' en het vervolgproject 'Automatisering en technieken op maat van zelfbouwmechanisatie (van 'Bricoleur naar Automatiser)' dat begin 2022 startte en loopt tot eind 2024. Deze projecten kwamen er op vraag van de kleinschalige land- en tuinbouw die nood heeft aan specifieke mechanisatie/automatisatie op maat van het bedrijf. Deze specificiteit maakt dat er minder (betaalbare) opties zijn binnen de reguliere kanalen van constructeurs en leveranciers. Autoconstructie, het zelf bouwen en aanpassen van machines, is een betaalbare aanpak met een resultaat volledig op maat van het bedrijf. In de operationele groepen van beide projecten wordt de praktijkkennis van enthousiaste landbouwers gecombineerd met de technische expertise en theoretische kennis van kennisinstellingen. Samen gaan ze aan de slag om machine-ontwerpen van telers te verfijnen en uit te werken tot bouwplannen die open source beschikbaar gesteld worden. Geïnteresseerde landbouwers krijgen de kans om deze ontwerpen tijdens een zelfbouwweek onder begeleiding te bouwen. In het vervolgproject wordt, op basis van een in het eerste project uitgevoerde haalbaarheidsanalyse, ook onderzocht hoe het netwerk zelf inkomsten kan vergaren om het voortbestaan zonder subsidies te garanderen (workshops, opleidingen, mobiel atelier...). De samenwerking met het MaakLab van de Vives hogeschool (opleiding Ontwerp- en Productietechnologie) brengt ook de studenten, toekomstige ingenieurs en machinebouwers, in contact met co-creatie en de ontwikkeling van technische competenties én innovatie.

Eens een prototype beschikbaar is kan het in een volgende stap in de innovatiespiraal in de praktijk op een landbouwbedrijf worden ingezet via een financiële ondersteuning binnen VLIF innovatieve investeringen. Nog verder in de innovatiespiraal kan deze machine dan gedemonstreerd worden bijvoorbeeld via een demoproject en kan voor een brede groep landbouwers VLIF-investeringssteun voorzien worden.

Landbouwers doen vaak beroep op loonwerkers voor toepassingen die voor hen niet rendabel zijn om in te investeren. Loonwerkers kunnen de aankoop van grotere, meer gespecialiseerde of innovatievere machines verantwoorden (bvb maaidorsers, hakselaars, precisie-machines) waar dit voor een landbouwer niet altijd mogelijk is. Om dezelfde reden richten landbouwers vennootschappen op waarbij machines gedeeld worden met aangesloten leden, de zogenaamde machinerings. Ook voor deze machinerings is VLIF-investeringssteun mogelijk.